

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrs.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191759894

Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo
direktoriui Viktorui Davidenko

2016-09-08 Nr. 2015/1-99/3D-2548

DĖL 2016 METŲ BIRŽELIO 20 DIENOS PAKARTOTINIO VIZITO REZULTATŲ

Seimo kontrolierius, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos (toliau vadinama – Įstaiga), vykdančios nacionalinę kankinimų prevenciją, vadovas Augustinas Normantas žmogaus teisių padėties įkalinimo įstaigose (Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose ir Panevėžio pataisos namuose) patikrinimo 2015-11-20 ataskaitoje Nr. 2015/1-99 (toliau vadinama – Ataskaita) kompetentingoms institucijoms pateikė rekomendacijas dėl nustatytų trūkumų taisymo.

Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti, kaip įgyvendintos rekomendacijos, pavedė Įstaigos Žmogaus teisių biuro patarėjams Kristinai Brazevič, Deimantei Karužienei ir Jurui Taminskui 2016 m. birželio 20 d. Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime (toliau vadinama – Lukiškių TIK) atlikti pakartotinį patikrinimą.

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad iš keturių teiktų rekomendacijų dvi įgyvendintos ir dvi įgyvendintos iš dalies.

1. Įgyvendintos rekomendacijos

Seimo kontrolierius rekomendavo imtis priemonių užtikrinti, kad:

1.1. *Būtų peržiūrėtas įkalinimo įstaigose vykdomas asmenų įdarbinimas, taip pat imtasi priemonių, kad ateityje, neįgaliam asmeniui pareiškus pageidavimą įsidarbinti, nekiltų pažeidimų, išskirtinai susijusių su jo sveikatos būkle.*

Nustatyta, kad Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Kalėjimų departamentas) nuolat prižiūri sau pavaldžias įstaigas, kad neįgalūs asmenys dėl sveikatos būklės nebūtų diskriminuojami sprendžiant jų įdarbinimo klausimą. Šiai dienai įkalinimo įstaigose iš viso yra įdarbinti 9 negalia turintys nuteistieji, iš jų vienas – Lukiškių TIK.

1.2. *Surišimo (arba kitos suvaržymo) priemonės įkalinimo įstaigose būtų taikomos pagal CPT rekomendacijas, o šias priemones taikantis personalas būtų ne tik apmokytas, kaip jas naudoti, bet ir reguliariai keltų kvalifikaciją, siekdamas žinių apie tokių priemonių taikymą.*

Nustatyta, kad Kalėjimų departamentas šiuo metu yra parengęs surišimo priemonių naudojimo rekomendacijų laisvės atėmimo įstaigoms projektą. Artimiausiu metu šios rekomendacijos bus patvirtintos ir pateiktos laisvės atėmimo įstaigų vadovams. Be to, į personalo kvalifikacijos tobulinimo Kalėjimų departamento Mokymo centre 2016 m. planą buvo įtraukta tema „Antrankių, tramdomųjų marškinių ir kitų suvaržymo priemonių panaudojimo bausmių vykdymo sistemoje nacionalinis ir tarptautinis teisinis reglamentavimas“. 2016 m. kovo 15 d. paskaitos šia temą klausėsi 76 Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnai (viršininkas, viršininko pavaduotojas, inspektoriai, vyresnysis specialistas, taip pat budinčiųjų pamainų Nr. 1 ir Nr. 3 pataisos pareigūnai).

2. Iš dalies įgyvendintos rekomendacijos

Seimo kontrolierius rekomendavo imtis priemonių užtikrinti, kad:

2.1. *Įėjimai į patalpas ir pačios patalpos, kuriose būtų laikomi neįgalūs nuteistieji, pagal galimybes būtų pritaikyti asmenims su negalia.*

Nustatyta, kad Lukiškių TIK Pirmame sektoriuje yra įrengta gyvenamoji kamera Nr. 113, kuri atitinka neįgaliųjų poreikius: kameros plotas yra 6,43 kv. m; joje įrengta viena gyvenamoji vieta; į kamerą galima įvažiuoti neįgaliojo vežimėliu; prie slenksčio yra sumontuotas nuolydis; prie klozeto įrengtas vienas porankis; kameroje buvęs kietasis inventorių lengvai prieinamas asmeniui, sėdinčiam neįgaliojo vežimėlyje. Tačiau kameroje Nr. 113 sanitarinis mazgas įrengtas taip, kad juo naudojantis kalinamiesiems neužtikrinamas privatumas, kadangi visą sanitarinio mazgo zoną galima stebėti per kameros durų langelį. Taip pat neįgaliajam nėra sudarytos sąlygos savarankiškai, be kitų asmenų pagalbos, patekti į Pirmąjį sektorių, judėti įstaigos teritorijoje, pvz., nuvykti į Sveikatos priežiūros tarnybą.

2.2. *Kameroje Nr. 124 ir Nr. 125 būtų įrengta tik tiek vietų, kad būtų užtikrintas teisės aktuose nustatytas minimalus vienam asmeniui tenkantis gyvenamasis plotas.*

Nustatyta, kad kameroje Nr. 124 ir Nr. 125 įrengtų vietų skaičius nepasikeitė, kiekvienoje kameroje vis dar yra po keturias miegamąsias vietas. Be to, pareigūnai paaiškino, kad ir kitose kameroje vietų yra įrengta daugiau, nei numato teisės aktai (atsižvelgiant į minimalaus ploto užtikrinimo reikalavimus). Tačiau, pareigūnų teigimu, kameroje stengiamasi laikyti tiek asmenų, kad būtų užtikrintas teisės aktuose nustatytas minimalus vienam asmeniui turintis tekti gyvenamasis plotas. Be to, direktoriaus teigimu, per metus planuojama trisdešimtyje kamerų atlikti įvairius remonto darbus, kurių metu numatoma lovų kameroje palikti tiek, kad būtų užtikrintas teisės aktuose nustatytas minimalus vienam asmeniui turintis tekti plotas, taip pat sanitarinius mazgus įrengti taip, kad jais naudojantis būtų užtikrinamas kalinamų asmenų privatumas.

Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į per pakartotinį patikrinimą nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19¹ straipsnio 4 dalies 7 punktu ir 6 dalimi, Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo direktoriui Viktorui Davidenko rekomenduoja:

- 1) ieškoti papildomų priemonių ir būdų, kad įstaigoje laikomiems asmenims su judėjimo negalia būtų sudarytos sąlygos savarankiškai, t. y. be kitų asmenų pagalbos, patekti į korpusą, judėti įstaigos teritorijoje, pvz. nuvykti į Sveikatos priežiūros tarnybą;
- 2) užtikrinti Lukiškių TIK kalinamų asmenų su negalia privatumą naudojantis sanitariniu mazgu;
- 3) toliau imtis priemonių, siekiant visose kameroje įrengti tiek vietų, kad būtų užtikrintas teisės aktuose nustatytas minimalus vienam asmeniui turintis tekti gyvenamasis plotas.

Apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus pranešti iki 2016 m. spalio 14 dienos.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas